

wpl. 2024-02-06
dn.
L.dz. 281
Kancelarz
Majka Wójcicka

Warszawa, 24.01.2024

Dr hab. Andrzej Kalina, prof. PJATK
Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych
Wydział Sztuki Nowych Mediów
w Warszawie

Recenzja

pracy habilitacyjnej oraz dorobku artystycznego i dydaktycznego dr Agnieszki Łakomej

sporządzona w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki

Podstawą ubiegania się przez dr Agnieszkę Łakomą o tytuł doktora habilitowanego sztuki jest dzieło
Via Lucis – dotyk natury – laboratorium formy

Pani Agnieszka Łakoma jest absolwentką Wydziału Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.
Dyplom swój zrealizowała w Pracowni Serigrafii prof. Marcina Surzyckiego w 2006 roku, oraz Historii
Sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie – 2005 rok.

W latach 2008-2011 odbyła studia doktoranckie na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych
w Krakowie, a w 2012 roku otrzymała stopień doktora sztuk plastycznych w dziedzinie artystycznej –
grafika warsztatowa, Wydział Grafiki ASP w Krakowie,

Rzadko się zdarza, że artysta grafik jest jednocześnie historykiem sztuki, a tak jest w przypadku Pani
Agnieszki. Ciekawe czy tak wszechstronne wykształcenie pomaga jej w realizacji twórczej. Pani doktor
reprezentuje graficzne środowisko krakowskie, które od drugiej połowy XX wieku, początku XXI
wieku – moim zdaniem – należy do najciekawszych w Polsce, m.in. dzięki zróżnicowanym postawom
artystycznym. Wymienię tu kilku najważniejszych mistrzów grafiki krakowskiej: Jerzy Panek, Ryszard
Otręba, Zbigniew Lutomski, Konrad Średnicki, Włodzimierz Kotkowski, Jacek Sroka, Henryk Ożóg.
Sądzę, że Pani Agnieszka zna twórczość owych mistrzów i myślę, że jest to dla niej czynnik
mobilizujący i inspirujący do poszukiwania własnej tożsamości graficznej. Jest również świadoma, że
grafika warsztatowa cieszy się dużym zainteresowaniem i pozostaje ważną formą dialogu między
artystą, a odbiorcą, pod warunkiem, że artyści graficy będą szukać nowych form wypowiedzi
w tradycyjnych technikach graficznych, oraz wykorzystując techniki cyfrowe, niekoniecznie w formie
druku na papierze, ale jako obiekt graficzny z wykorzystaniem technik multimedialnych, oraz
przestrzeni wizualnej oglądanej przy pomocy wirtualnej rzeczywistości.

Przyznam, że nie znałem twórczości graficznej Pani Agnieszki Łakomej, do dnia otrzymania dokumentacji do przeprowadzenia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Po zapoznaniu się z jej dokonaniem twórczymi zorientowałem się szybko, że mam do czynienia z twórcą poszukującym różnych form wypowiedzi, takich jak: grafika artystyczna, obiekty graficzne, instalacje, do realizacji których używa bardzo zróżnicowanych technik graficznych - serigrafia, druk cyfrowy, soczewkowy, lenticularny, relief biały. Oczywiście te poszukiwania są próbą znalezienia odpowiedniej formy graficznej do nawiązania dialogu z odbiorcą sztuki tu i teraz. Dzięki tak różnym emocjom twórczym Autorka mówi do nas szeptem, tak jak w cyklu *Via Lucis – Dotyk natury*, innym razem jest bardzo ekspresyjna – krzyczy do nas cyklem *Selfmade city*. Widać przy tym, że posługiwanie się wieloma technikami, nie sprawia jej trudności, a wręcz staje się przyjemnością, co z kolei pokazuje, jak proces twórczy sam w sobie jest ważny dla Pani Agnieszki.

Dorobek artystyczny

Pani Agnieszka Łakoma po obronie doktoratu prezentowała swoje prace na ważnych międzynarodowych wystawach zbiorowych w: Kanadzie, Turcji, Chinach, Islandii, Serbii, Łotwie, Tajwanie, Włoszech, Węgrzech i w Polsce.

W krajowych 24 wystawach zbiorowych, warto wymienić:

2012-2015- Grand Prix Młodej Grafiki Polskiej w Krakowie

2012-2015 - Triennale Grafiki Polskiej w Katowicach

2018-2021 - Enter/Exit, Wystawa towarzysząca Międzynarodowemu Triennale Grafiki w Krakowie

2018 - *Wielość w jedność* offset, serigrafia. Galeria Sztuki Współczesnej, Muzeum Regionalne w Bydgoszczy

Ważne wystawy indywidualne:

2015 - *Selfmade city*, Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków, Wystawa Towarzysząca Międzynarodowemu Triennale Grafiki w Krakowie

2018 - *Fleur Mystique*, Galeria Floriańska 22, Kraków

2021 - *Via Lucis*, Galeria Artemis, Kraków, Wystawa Towarzysząca Międzynarodowemu Triennale Grafiki w Krakowie

2022 – *Via Lucis*, Galeria BB, Kraków

Ważne nagrody i wyróżnienia:

2012 – 6 Matrices International Exhibition of Small Form Electrographic Art Budapest

2013 – Nagroda w kategorii Hommage a Nicolas Schöffer

2013-2016 – Grand Prix Najlepszej Grafiki Miesiąca ZPAP, Kraków

2021 – Finalistka konkursu Hanseatic New Gold w Rydze

2021 – Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Praca artystyczna

Ważnym cyklem artystycznym w twórczości Pani Agnieszki są *Zasłony* zrealizowane w technice serigrafii. Do powstania tego cyklu zainspirowały ją proste abstrakcyjne formy zasłon, które często mamy w swoich domach. Możemy je również oglądać idąc ulicą i zaglądając w okna mijanych domów. Ich prosta forma jest intrygująca, ważne jest też światło, które przedziera się między nimi. Jednak najbardziej ciekawe jest to co znajdują się za nimi, co one zasłaniają, jaką kryją tajemnicę... Mam wrażenie, że właśnie ta tajemnica najbardziej twórczo inspiruje autorkę.

Na pewno każdego dnia są chwile, kiedy Pani Agnieszka patrzy przez szczeliny w zasłonach - widzi formy architektoniczne miasta, które stały się inspiracją do powstania kolejnego cyklu grafik *Selfmade city*. Obserwując te formy zmienia je tworząc swój graficzny pejzaż wewnętrzny, którego za zasłonami nie ma. Istotne w pejzażu formy graficzne złożone, z falujących monochromatycznych płaszczyzn, zamieniają się w zależności względne od kąta padania światła i patrzenia na nie z różnej perspektywy. W realizacji tego cyklu autorka eksperymentuje z różnymi technikami (druk lenticularny, cyfrowy), dzięki czemu rytmiczne elementy tworzą opartowski pejzaż.

Cykl grafik „Via Lucis – dotyk natury”

W *Zasłonach* Pani Agnieszki jest wiele szczelin. Przez jedną z nich zobaczyła światło, które stało się inspiracją do powstania cyklu grafik *Via Lucis*. Drugim ważnym powodem do powstania tego dzieła była choroba kolegi, historyka sztuki, który zaczął stopniowo tracić wzrok. Światło, szarość i ciemność stały się dużym wyzwaniem do stworzenia zupełnie innego projektu graficznego. Można go nazwać *białą ciszą* zrealizowaną w technice druku wypukłego. Oglądać go można także poprzez zmysł dotyku. Jest bardzo tajemniczy, jak nasze życie, kiedy się rodzimy widzimy tylko światło, jesteśmy białą, niezapisaną kartką. Taką kartkę papieru wzięła do ręki autorka. Pragnie ona zostawić swój autorski biały ślad, jako znak swojego istnienia, znak który będzie trwał zdecydowanie dłużej niż ślad stopy odbitej w mokrym nadmorskim piasku, który za chwilę zniknie zmyty falą morską. Może jest w tym coś symbolicznego... Przecież jesteśmy tutaj tylko na chwilę..., a twórczość Pani Agnieszki i innych artystów zostanie dla następnych pokoleń.

Delikatność i prostota graficznej kompozycji świadczy, że autorka jest osobą wrażliwą na formę i kolor, otwartą na wiele źródeł inspiracji. Jest dobrym obserwatorem ludzkiego życia, człowieka żyjącego w zgodzie z naturą, który widzi ile ona mu oferuje. Autorka stawia sobie i odbiorcom swojej sztuki pytanie; *kim jesteśmy, dokąd mierzymy?*

Projekt Via Lucis – dotyk natury – laboratorium formy jest przestrzenią graficzną zmieniającą się w zależności od rozmiaru i natężenia jego oświetlenia. Został zaprezentowany w Galerii Artemis

w Krakowie w ramach programu towarzyszącemu Międzynarodowemu Triennale Grafiki. Sądzę, że odbiorcy wystawy na pewno byli zaskoczeni faktem, jak prostymi i oszczędnymi środkami przekazu, które umożliwia druk wypukły, doznać można tak wiele artystycznych i różnych emocji. Może ich dostarczyć zarówno widzom w pełni widzącym, jak i tym z dysfunkcją wzroku, bądź niewidomym, a w końcu emocje w odbiorze sztuki są najważniejsze.

Autoreferat

Praca teoretyczna Pani Agnieszki Łakomej jest interesującym opisem zmagania twórczych i technicznych przy realizacji artystycznego przedsięwzięcia *Via Lucis – dotyk natury – laboratorium formy*, które zaprezentowała w przestrzeni Galerii Artemis w Krakowie. O swojej twórczości pisze ciekawie, czego można było się spodziewać, gdyż jest twórcą, a jednocześnie, jako historyk sztuki, obserwuje to co tworzy. Być może dzięki temu ma większy dystans do siebie jako artystki.

Napisała o inspiracjach kulturą i estetyką Japonii, gdzie w szczególności zainteresowały ją bliskie związki człowieka z naturą. Może właśnie dlatego *biała cisza* w jej realizacji graficznej jest pełna światła, które wyznacza nam drogę do pokonania której zaprasza nas autorka. Jest to wędrówka, w której jest wiele odniesień do kultury zachodu (światło ma znaczenie symboliczne i duchowe). Przemierzając drogę światła w ciszy mamy szansę zastanowić się, co jest ważne w naszym życiu – komercja, humanizm, duchowość...?

W swojej pracy Pani Agnieszka opisała również jak ważną decyzją było zrealizowanie cyklu *Via Lucis* w technice druku wypukłego, gdzie biały relief z minimalistycznymi barwnymi formami stały się artystycznym alfabetem Braille'a. W ten sposób autorka poszerzyła grono odbiorców swojej twórczości o osoby niewidzące i niedowidzące, co na pewno jest rzadkością wśród twórców.

Dydaktyka

W latach 2016-2018 Pani Agnieszka Łakoma była zatrudniona w Katedrze edytorstwa i nauk pomocniczych, Wydział polonistyki, Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie prowadziła zajęcia upowszechniające historię grafiki warsztatowej i projektowej.

Od 2022 roku została zatrudniona na stanowisku adiunkta Akademii Śląskiej w Katowicach, Wydział architektury, budownictwa i nauk stosowanych (Katedra grafiki). Prowadzi tam zajęcia dla studentów piątego roku pn. Interdyscyplinarne projekty twórcze. Rysunkowych i warsztatowych pn. *Perspektywa odręczna, kompozycja i geometria*. Podczas zajęć Pani Agnieszka inspiruje studentów do kreatywności i poszukiwania indywidualnych rozwiązań graficznych, to jedyna droga twórcza, by w przyszłości być artystą.

Dydaktycznie Pani doktor jest przygotowana do prowadzenia zajęć bardzo dobrze. Posiada dużą wiedzę z zakresu grafiki warsztatowej jako historyk sztuki, a przede wszystkim ważne jest jej doświadczenie twórcze jakie zdobyła podczas swojej własnej praktyki artystycznej, tworząc m.in. cykle grafik – *Camae, Zastłony, Selfmade city, Via Lucius – dotyk natury* oraz obiektów graficznych *Wniebowzięcie*.

Oczywiście w prowadzeniu zajęć pomagają jej doświadczenia pełniąc funkcję plastyka miasta Krakowa, gdzie jako grafik opracowała m.in. kompleksowy projekt oznakowania taboru miejskiego współpracując z osobami niewidzącymi.

Praca w katedrze grafiki nie jest jedyną formą aktywności dydaktycznej Pani Agnieszki. Posiada Ona rozległą wiedzę na temat grafiki warsztatowej jako historyk sztuki oraz twórca grafik. Jest świadoma, że wiedza na temat grafiki warsztatowej nie jest dostatecznie popularyzowana w mediach. Dlatego postanowiła propagować tę wiedzę na warsztatach autorskich i wykładach. Wymienię te najważniejsze:

1. Opracowanie i realizacja cyklu wykładów i warsztatów graficznych towarzyszących wystawie pt. *Selfmade city* w Międzynarodowym Centrum Kultury w Krakowie w 2015 roku, w ramach programu towarzyszącego Międzynarodowemu Triennale Grafiki w Krakowie.
2. Opracowanie i realizacja cyklu warsztatów *Via Lucis* dla osób niedowidzących, w pracowni graficznej ZPAP w Krakowie, towarzyszących wystawie indywidualnej w Galerii Artemis w Krakowie.
3. Autorski wystawie indywidualnej *Od serigrafii do druku cyfrowego. Ruch i przestrzeń w obrazie graficznym*. Wydział artystyczny Uniwersytetu Zielonogórskiego, 2017.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z pracą habilitacyjną Pani Agnieszki Łakomej zarówno w części teoretycznej i praktycznej – stwierdzam, iż stanowi ona ciekawe dokonanie artystyczne oraz dowodzi ogólnej wiedzy teoretycznej kandydatki. Jest twórcą poszukującym swojej artystycznej tożsamości. Jej emocjonalny znak graficzny jest zapisem stanu obecnego tu i teraz.

Wnoszę do Rady ds. Stopni Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie o nadanie Pani Agnieszce Łakomej stopnia doktora habilitowanego.

A. Wawrzyn